

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin
“26 aprel 2011-ci il tarixli, 656 nömrəli əmri ilə
təsdiq edilmişdir

Təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinin dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğunluğunu müəyyənləşdirən meyarlar

Akkreditasiya təhsil müəssisəsinin (bundan sonra **müəssisə**) fəaliyyətinin dövlət təhsil standartlarına uyğunluğunun və onun statusunun müəyyənləşdirilib təsdiq edilməsi prosedurudur.

Müəssisəsinin fəaliyyətinin dövlət təhsil standartlarına uyğunluğunu qiymətləndirmək üçün akkreditasiya komissiyası onun fəaliyyətini aşağıdakı istiqamətlər üzrə təhlil edir:

1. Müəssisənin fəaliyyətinin normativ-hüquqi təminatı.
2. Müəssisənin idarə olunması.
3. Müəssisədə təhsil proqramları üzrə hazırlığın məzmunu və strukturu.
4. Müəssisədə tədris prosesinin təşkili.
5. Müəssisədə təhsil proqramları üzrə hazırlığın keyfiyyəti.
6. Müəssisədə kadr təminatı.
7. Müəssisənin elmi-tədqiqat fəaliyyəti (ali təhsil müəssisələri üzrə).
8. Müəssisənin beynəlxalq əməkdaşlığı (ali təhsil müəssisələri üzrə).
9. Müəssisənin maddi-texniki bazası.
10. Müəssisənin sosial-məişət şəraiti.
11. Müəssisənin maliyyə təminatı.

İstiqamətlər üzrə göstəricilər

1. Müəssisənin fəaliyyətinin normativ-hüquqi təminatının vəziyyəti:
müəssisənin fəaliyyətinin təşkilati-hüquqi təminatını müəyyənləşdirmək üçün onun fəaliyyətinin qanunvericiliyin tələblərinə uyğunluğunun təhlili.
2. Müəssisənin idarə olunmasının vəziyyəti:
 - idarəetmənin müəssisənin nizamnaməsinin tələblərinə uyğunluğu;
 - müəssisədə hazırlanmış tədris sənədlərinin mövcud qanunvericiliyə və “Təhsil müəssisələrinin akkreditasiyası Qaydaları”nın tələblərinə uyğunluğu;
 - müəssisənin struktur bölmələrinin qarşılıqlı fəaliyyətinin təşkili (fakültətlər, kafedralar və strukturla bağlı digər bölmələr);
 - müəssisənin idarə edilməsinin 4 funksiyasının (qiymətləndirmə, tənzimləmə, informasiya təminatı, nəzarət) həyata keçirilməsinin vəziyyəti.

3. Müəssisədə təhsil proqramları üzrə hazırlığın məzmunu və strukturu:
- tədris planlarının baza təhsil proqramlarına uyğun hazırlanması və təsdiqi;
 - tədris planlarında olan fənlərin və onların proqramlarının məzmununun dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğunluğu;
 - tədris olunan fənlərə ayrılmış saatların miqdarının tədris planlarına uyğunluğu;
 - tədris planlarında nəzərdə tutulmuş fənlərə dair tədris-informasiya mənbələrinin kifayət qədər olub-olmaması və müasirliyi;
 - kitabxana fondunda fənn proqramlarında tövsiyə olunmuş tədris-metodik vəsaitlər və onların nüsxələrinin mövcud normalara uyğun olması;
 - tədris planında nəzərdə tutulmuş fənlər üzrə proqram təminatı;
 - müəssisənin beynəlxalq informasiya şəbəkəsinə çıxışı;
 - son beş ildə müəssisənin hazırladığı tədris-metodik materiallar, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin qriffi ilə çap edilmiş dərsliklər və dərs vəsaitləri;
 - təhsilalanların kurs işlərinin, təcrübələrinin (istehsalat və pedaqoji) aparılmasına dair sənədlərin, məzunların buraxılış işlərinin və yekun dövlət imtahanlarının nəticələrinin təhlili;
 - magistrlik dissertasiyası və ya buraxılış işinə rəhbərliyə görə hər bir rəhbərə təhkim olunan magistrant və bakalavrların sayının mövcud normalara uyğunluğu;
 - son beş il ərzində mütəxəssis hazırlığının strukturunda aparılmış dəyişikliklər və onların müəssisənin profilinə və əmək bazarının tələbatına uyğunluğu;
 - son beş il ərzində müəssisəni bitirənlərin (dövlət sifarişi ilə və ödənişli əsaslarla) nəticələrinin təhlili.
4. Müəssisədə tədris prosesinin təşkili:
- tədris prosesinin təşkilinin tədris planlarına uyğunluğu;
 - təhsilalanların fəallığını artıran yeni təlim texnologiyaya və metodlarının tətbiqi;
 - təhsilalanların elmi tədqiqat işlərinə cəlb edilməsi;
 - tədris-laboratoriya bazasının mövcud tələblərə uyğunluğu;
 - tədris prosesində yeni informasiya texnologiyalarının tətbiqi.
5. Müəssisədə təhsil proqramları üzrə hazırlığın keyfiyyəti:
- təhsilalanların imtahanlarının nəticələri;
 - müəssisənin keçirdiyi monitorinqin nəticələri (buraxılış qruplarında təhsilalanların bilik səviyyəsi müəssisədə hazırlanmış suallar əsasında müəyyənləşdirilir və qiymətləndirilir);
 - məzunların buraxılış işlərinin, dövlət imtahanlarının nəticələri (buraxılış işlərinin mövzularının təhlili, onların məzmununun təhsil proqramlarına uyğunluğu, yekun dövlət imtahanlarının təşkili və keçirilməsi vəziyyəti);
 - yekun dövlət attestasiya komissiyası sədrlərinin verdikləri hesabatların təhlilinin nəticələri;

- təhsil proqramları üzrə aparılan hazırlığa dair şikayətlərin (təhsilalanların, idarə və təşkilatların və başqalarının) olub-olmaması.

6. Müəssisədə kadr təminatı:

- kadr potensialının mövcud vəziyyəti və dinamikası;
- müəllimlərin ixtisaslarını artırması işinin təşkilinin vəziyyəti;
- müəllimlərin yaş tərkibinin təhlili.

7. Müəssisənin elmi-tədqiqat fəaliyyəti (ali təhsil müəssisələri üzrə):

- elmi tədqiqat işlərinin vəziyyəti, inkişaf dinamikası və mütəxəssis hazırlığının profilinə uyğunluğu (ixtisaslar üzrə doktorantlar və dissertantların sayı barədə məlumatlar da daxil olunmaqla);

- elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin tədris prosesində tətbiqi;
- elmi tədqiqat işlərinin maliyyə mənbələrinin təhlili;
- təhsil proqramları üzrə elmi tədqiqat işlərinin təşkilinin vəziyyəti;
- aparılmış elmi tədqiqat işlərinin səmərəliliyi (elmi və tədris ədəbiyyatlarının nəşri, elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması, doktoranturanın, ixtisaslaşmış şuraların işi);

- bir elmi rəhbərə həvalə edilmiş doktorant və dissertantların sayının mövcud normalara uyğunluğu;

- müəllimlər və təhsilalanların elmi tədqiqat işlərində iştirakı;
- elmi-metodik və praktik konfransların keçirilməsi;
- müəssisənin beynəlxalq və respublika müsabiqələrində, sərgilərində iştirakı.

8. Müəssisənin beynəlxalq əməkdaşlığı (ali təhsil müəssisələri üzrə):

- beynəlxalq əlaqələrin yaradılması;

- müəssisənin verdiyi diplomların başqa ölkələrdə tanınması üçün məzunlara Boloniya prosesinin tələblərinə uyğun diploma əlavələrin verilməsi;

- beynəlxalq proqramlarda iştirak;
- müəssisədə başqa ölkə vətəndaşlarının təhsil alması;
- müəssisənin təhsilalanlarının başqa ölkələrdə təhsil alması;
- elmi-pedaqoji kadrların xarici ölkələrdə ixtisaslarını artırması;
- müəllimlərin xarici ölkələrdə tədris və elmi tədqiqat fəaliyyətləri;

- müəllimlərin xarici ölkələrdə nəşr etdirdikləri elmi tədqiqat işləri (o cümlədən nüfuzlu jurnallarda).

9. Müəssisənin maddi-texniki bazası:

- müəssisənin ayrı-ayrı təhsil proqramları üzrə və bütövlükdə maddi-texniki bazasının vəziyyəti;

- tədris-laboratoriya bazası, onun lazımi avadanlıqlarla təchizatının vəziyyəti.

10. Müəssisənin sosial-məişət şəraiti:

- yataqxana təminatı;
- tibbi xidmət;
- iaşə xidməti;
- istirahətin təşkili.

11. Müəssisənin maliyyə təminatı:

- büdcədən maliyyələşdirmə;

- müxtəlif növ fəaliyyətlərdən (elmi, pedaqoji, müqavilə əsasında həyata keçirilmiş digər fəaliyyətlərdən) əldə olunmuş gəlirlər.

Müəssisənin və onun struktur bölmələrinin, ayrı-ayrı təhsil proqramlarının akkreditasiyadan keçməsinin əsas şərtlərindən biri Akkreditasiya komissiyası tərəfindən təhsilalanların yarısından çoxunun biliyinin müsbət qiymətləndirilməsidir.

Təhsilalanların mənimsəmə səviyyəsi aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

- **yoxlama zamanı təhsilalanların 91-100%-i müsbət qiymət aldıqda “əla”,**
- **71-90%-i müsbət qiymət aldıqda “yaxşı”,**
- **51-70%-i müsbət qiymət aldıqda “kafi”,**
- **50%-dən az (50% də daxil olmaqla) hissəsi müsbət qiymət aldıqda “qeyri-kafi”.**

Bütövlükdə müəssisənin və ayrı-ayrı təhsil proqramlarının akkreditasiyadan keçməsinin əsas şərtlərindən biri də onun yuxarıda qeyd olunmuş fəaliyyət istiqamətləri üzrə göstəricilərinin dövlət təhsil standartlarının tələblərinin 60%-dən çoxuna uyğun gəlməsidir.

Müəssisənin və onun ayrı-ayrı təhsil proqramlarının istiqamətlər üzrə göstəricilərinin dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğunluğu Akkreditasiya komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilir və yekun arayışda aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

bütövlükdə müəssisənin və onun ayrı-ayrı təhsil proqramlarının istiqamətlər üzrə göstəriciləri standartın tələblərinin 61-80%-nə uyğun gəldikdə müəssisənin (və ayrı-ayrı təhsil proqramlarının) fəaliyyəti **“Dövlət təhsil standartlarının tələblərinə əsasən uyğundur”**, 81-100%-nə uyğun gəldikdə **“Dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğundur”**, 60%-dən (60% də daxil olmaqla) az olduqda **“Dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğun deyildir”**.

Müəssisənin fəaliyyətinin onun statusuna uyğunluğu aşağıdakı meyarlarla qiymətləndirilir.

Ali təhsil müəssisəsinin fəaliyyətinin statusuna uyğunluğunu müəyyənləşdirən meyarlar

№	Göstəricilərin adları	Universitet	Akademiya	İnstitut	Qiymətləndirmə balı
1	Mütəxəssis hazırlığı aparılan ixtisas qruplarının sayı	2-dən çox olmaqla	2	1	3
2	Doktorantura üzrə elmi ixtisasların sayı	5-dən çox olmaqla	2-dən az olmaqla	1	3
3	Əyani forma üzrə təhsil alan hər 100 tələbəyə düşən doktorant və dissertantların sayı	2-dən az olmamaqla	2-dən az olmamaqla	1	3
4	Tələbə kontingentindən dövlət sifarişi ilə təhsil alanların sayı (%-lə)	40 %-dən az olmamaqla	40 %-dən az olmamaqla	40 %-dən az olmamaqla	4
5	Elmi və elmi-pedaqoji kadrların yenedən hazırlanması, ixtisasartırma proqramlarının həyata keçirilməsi	+	+	+	3
6	Elmi tədqiqat istiqamətlərinin sayı	2-dən çox olmaqla	1-2	1	3
7	Son bir ildə professor-müəllim heyətinin hər 100 nəfərinə düşən nəşr olunmuş monoqrafiyaların (incəsənət və idman təmayüllü təhsil müəssisələrində yaradıcılıq işləri daxil olmaqla) sayı	2-dən az olmamaqla	2-dən az olmaqla	1-2	6

8	Son beş ildə elmi də-rəcəsi və elmi adları olan professor-müəllim heyətinin hər 10 nəfərinə düşən qriflə nəşr olunmuş tədris vəsaitlərinin (dərslik, dərs vəsaitləri, meto-dik vəsait və göstə-rişlər və tədris proq-ramlarının) sayı	30 adda	25 adda	20 adda	6
9	Son bir ildə profes-sor-müəllim heyəti-nin hər 100 nəfərinə düşən, xarici ölkələr-də nəşr olunmuş elmi məqalələrinin sayı	4-dən az ol-mamaqla	4-dən az olma-maqla	2-dən az olma-maqla	3
10	Son bir ildə profes-sor-müəllim heyəti-nin hər 100 nəfərinə düşən, ölkə daxilində nəşr olunmuş elmi məqalələrin sayı	20-dən az ol-mamaqla	10-dan az ol-mamaqla	10-dan az ol-mamaqla	3
11	Müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən ali təhsil sahəsində həyata keçirilən proqram və layihə-lərdə iştirak	+	+	+	3
12	Tələbələrindən xarici ölkələrdə təhsil alan-ların olması	+	+	+	3
13	Xarici ölkələrdən təhsil alanların ol-ması	+	+	+	3
14	Professor-müəllim heyətində xaricdə ix-tisasartırma (yenidən hazırlanma) kursla-rını keçmiş əməkdaş-ların olması	+	+	+	3

15	Bütün təlim müddətində tələbə kontingentinin (üç qiyabiçi tələbənin sayı bir əyani tələbənin sayına bərabər tutulur) bir nəfərinə düşən tədris, tədris-metodik və elmi ədəbiyyatların sayı	140-dan az olmamaqla	120-dən az olmamaqla	100-dən az olmamaqla	6
16	Ayrı-ayrı ixtisaslar (proqramlar) üzrə ştatdakı elmi dərəcəsi və elmi adı olan müəllimlərin sayı (%-lə) (incəsənət və idman təmayüllü təhsil müəssisələrində fəxri adı olanlar daxil olmaqla)	55%-dən az olmamaqla	55%-dən az olmamaqla	50%-dən az olmamaqla	7
17	Elmlər doktoru və professorların sayı (%-lə)	5 %-dən az olmamaqla	5 %-dən az olmamaqla	3 %-dən az olmamaqla	7
18	Professor-müəllim heyətində ayrı-ayrı ixtisaslar (proqramlar) üzrə ştatda olanların sayı (%-lə)	80%-dən az olmamaqla	80%-dən az olmamaqla	80%-dən az olmamaqla	7
19	Əyani təhsil forması üzrə məzunların ixtisasları üzrə işlə təmin olunması (%-lə)	50 %-dən az olmamaqla	50 %-dən az olmamaqla	50%-dən az olmamaqla	3
20	Bir təhsilalanına düşən faydalı sahə	5 kv.m-dən az olmamaqla	5 kv.m-dən az olmamaqla	5 kv.m-dən az olmamaqla	6
21	Nəzəri məşğələ auditoriyalarında bir təhsilalanına düşən faydalı sahə	1,5 kv.m-dən az olmamaqla	1,5 kv.m-dən az olmamaqla	1,5 kv.m-dən az olmamaqla	3
22	Oxu zallarında bir təhsilalanına düşən sahə	2 kv.m-dən az olmamaqla	2 kv.m-dən az olmamaqla	2 kv.m-dən az olmamaqla	3
23	İdman zalının mövcudluğu (ölçüləri	+	+	+	3

	24x12, 36x12 kv.m-dən az olmamaqla)				
24	Tələbə kontingentinin hər 100 nəfərinə düşən kompyuterlərin sayı	10-dan az olmamaqla	8-dən az olmamaqla	8-dən az olmamaqla	3
25	Tələbə kontingentinin hər 100 nəfərinə düşən internetə qoşulmuş kompyuterlərin sayı	5-dən az olmamaqla	4-dən az olmamaqla	2-dən az olmamaqla	3

Qeyd: Müəssisənin müvafiq göstəricilər üzrə ballarının cəmi 60-dan (60 da daxil olmaqla) az olduqda onun fəaliyyəti “qeyri-kafi”, 61-80 bala uyğun gəldikdə – “kafi”, 81-100 bala uyğun gəldikdə – “yaxşı” qiymətləndirilir.

Orta ixtisas təhsli müəssisəsinin statusuna uyğunluğunu müəyyənləşdirən meyarlar

№	Göstəricilərin adları	Kollec	Qiymətləndirmə balı
1	Ali təhsilli müəllimlərin sayı	95%-dən az olmamaqla	20
2	Ali kateqoriyalıların, elmi dərəcəsi və elmi adı olanların (incəsənət və idman təmayüllü təhsil müəssisələrində fəxri adı olanlar daxil edilməklə) sayı	5%-dən az olmamaqla	10
3	Ayrı-ayrı ixtisaslar (proqramlar) üzrə ştatdakı müəllimlərin sayı	80%-dən az olmamaqla	10
4	Əyani təhsil forması üzrə məzunların ixtisasları üzrə işlə təmin olunması	50%-dən az olmamaqla	10
5	Son beş ildə müəllim heyətinin hər 10 nəfərinə düşən qriflə nəşr olunmuş tədris vəsaitlərinin (dərslük, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlərin) sayı	25 adda	15
6	Bir təhsilalana düşən faydalı sahə	4 kv.m-dən az olmamaqla	10
7	Nəzəri məşğələ auditoriyalarında	1,5 kv.m-dən az olmamaqla	5
8	Oxu zallarında bir təhsilalana düşən sahə	2 kv.m-dən az olmamaqla	5
9	İdman zalının mövcudluğu (ölçüləri 24x12, 36x12 kv.m-dən az olmamaqla)	+	5
10	Tələbə kontingentinin (üç qiyabiçi tələbənin sayı bir əyani tələbənin sayına bərabər tutulur) hər 100 nəfərinə düşən kompyuterlərin sayı	8-dən az olmamaqla	5
11	Tələbə kontingentinin (üç qiyabiçi tələbənin sayı bir əyani tələbənin sayına bərabər tutulur) hər 100 nəfərinə düşən internetə qoşulmuş kompyuterlərin sayı	4-dən az olmamaqla	5

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisəsinin fəaliyyətinin statusuna uyğunluğunu müəyyənləşdirən meyarlar

№	Göstəricilərin adları	Peşə liseyi	Peşə məktəbi	Peşə tədris mərkəzi	Qiymətləndirmə balı
1.	Müəssisənin mövcud hüquqi-normativ bazaya uyğun fəaliyyəti	+	+	+	7
2.	Tədris prosesinin dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğunluğu	+	+	+	7
3.	Kitabxananın tədris planında nəzərdə tutulmuş fənlər üzrə tədris-metodik ədəbiyyatla təminatı	+	+	+	4
4.	Son 5 ildə pedaqoji heyətin 1 nəfərinə düşən öz ixtisaslarına uyğun çap edilmiş tədris vəsaitlərinin həcmi	1,5 çap vərəqindən az olmamaqla	1,5 çap vərəqindən az olmamaqla	1,5 çap vərəqindən az olmamaqla	4
5.	Mühəndis-pedaqoji heyətin elmi-metodik seminarlar və digər tədbirlərdə iştirakı	İldə 25 saatdan az olmamaqla	İldə 25 saatdan az olmamaqla	İldə 25 saatdan az olmamaqla	4
6.	Ümumi müəllim heyətində ştatda olanların sayı	80 %-dən az olmamaqla	80 %-dən az olmamaqla	80 %-dən az olmamaqla	6
7.	İxtisasına uyğun işləyən mühəndis-pedaqoji heyətin tərkibi	90%-dən az olmamaqla	85%-dən az olmamaqla	90%-dən az olmamaqla	6
8.	Pedaqoji heyətin şagirdə olan nisbəti	1/9-dən az olmamaqla	1/9-dən az olmamaqla	1/9-dən az olmamaqla	5
9.	Mühəndis-pedaqoji heyətin stajkeçmədə iştirakı	90%-dən az olmamaqla	85%-dən az olmamaqla	95%-dən az olmamaqla	6
10.	Təlim təsərrüfatı və istehsalat təcrübəsinin təşkili	+	+	+	5-10
11.	Tədris-istehsalat emalatxanalarının və kabinetlərin ixtisaslara uyğun təchizatı	80 %-dən az olmamaqla	80 %-dən az olmamaqla	80 %-dən az olmamaqla	5-10
12.	İdman zalının mövcudluğu (ölçüləri 24x12 kv.-	+	+	+	4

	m-dən az olmamaqla				
13.	Bir təhsilalana düşən faydalı sahə	4 kv.m.-dən az olmamaqla	4 kv.m.-dən az olmamaqla	4 kv.m.-dən az olmamaqla	5
14.	Son 5 ildə məzunların işlə təmin olunması	60 %-dən az olmamaqla	60 %-dən az olmamaqla	70%-dən az olmamaqla	6
15.	Sifarişçi-işəgötürən təşkilatlarda məzunların işlə təminatı	sifarişin 50%-i	sifarişin 50%-i	sifarişin 50%-i	6
16.	Təhsilalanların hər 100 nəfərinə düşən kompyuterlərin sayı	7-dən az olmamaqla	7-dən az olmamaqla	7-dən az olmamaqla	5
17.	Təhsilalanların hər 100 nəfərinə düşən internetə qoşulmuş kompyuterlərin sayı	3-dən az olmamaqla	3-dən az olmamaqla	3-dən az olmamaqla	5